

Veselo, srečno in blagoslovljeno Novo leto

želita

cenj. naročnikom, prijateljem, čitateljem
in agitatorjem uredništvo in uprava

„Slov. Gospodarja“!

Iv. Vesenjaki:

Ob novem letu!

Ob novem letu si ljudje želijo za bodočnost vse dobro in lepo ter sklepajo račune o svojem preteklem delu in premetrijo svoje uspehe in neuspehe.

Tudi kmetovalci morajo ravnati tako: trdno stoječ v sedanosti pregledati preteklost in si biti na jasnem s svojimi nameni za bodočnost. Živini in ljudem, ki nimajo ne ponosa ne želje biti ali postati svoji lastni gospodarji, pač ni potrebno misliti, presojeti in delati načrte, toda naprednemu in neodvisnemu kmetovalcu je to v današnji dobi brezpogojno potrebno. Kdor ne napreduje, ta zaostane, kdor obtiči tam, kjer trenutno je, tega prehitijo drugi ter gredo mimo njega in preko njega. Nova doba brez milosti in brez sočutja stare vse, kar ji je napoti in kar ni na višku sposobnosti v dnevni borbi za obstanek. Gledati dejstvom v obraz, spoznavati resnično stanje ter po tem uravnati svoje delo, to je vsa modrost.

Ko je sv. Janez od starosti že tako obnemogel, da so ga nosili med njegove vernike, jim je še vedno zamogel svetovati najvišjo krščansko čednost: »Otroci, ljubite se med seboj!« Ravno tako zamore vsak resničen prijatelj naših kmetovalcev reči: kot krščanski možje in kot kmetovalci uprite svoj pogled v Boga, med seboj pa gojite pravo vzajemnost! To je osnova, na kateri zidate in držite svoj stan, svoj dom in družino.

Poleg vzajemnosti pa stalno naglašamo: izobrazbo in sicer splošno in strokovno. Posebno strokovno izobrazbo

je treba pri nas zelo poglobiti. Kdor zna s kravami voziti še ni sposoben za strojevodjo pri brzovlakovem stroju. Ravno tako: Kdor zna priprosto orati, kopati in sejati, še ni novodoben kmetovalec, sposoben za svetovno gospodarstvo in konkurenco. Torej več izobrazbe, posebej še v svoji stroki!

Mislimo tudi na mladino in njeno bodočnost! Slepa ljubezen ali pa vne-marnost povzročata, da našega bodočega rodu primerno ne usposobimo za poznejše življenje. Ne to, ali boš dal otrokom za doto par dinarjev več ali manj, temveč to, kako ga boš usposobil za borbo in obstanek v njegovem življenju, ko ti doraste, to bo njegova največja dota! Zato tudi naši dobri kmetijski mladini več strokovne izobrazbe in več pametne stanovske samozavesti, toda ne puhloglave ošabnosti!

Sedaj v zimskih dnevih bo čas, da se o vsem tem pogovorimo, da se tudi marsikaj naučimo ter spopolnimo svoje znanje. Prirejela se bodo strokovna predavanja, poučevalo v eno- ali večdnevnikih tečajih. Ne zamujajte priložnosti! Nikdo vsega ne ve, vedno se še nekaj naučimo. Povrh pa je naša krščanska dolžnost, da z besedo in dejanjem učimo in dvignemo tudi svojega sobrata, ako sami precej znamo.

O stanju našega gospodarstva, o napredku v tujini in doma, o potrebah in težavah, o potih in sredstvih, kako si hočemo pomagati v bodočnosti, vse to se bomo pogovorili v »Slovenskem Gospodarju« ob raznih prilikah. Za danes k novemu letu samo zgornja splošna razmotrivanja in pa prijateljsko iskreno: Bog nam podeli blagoslovljeno novo leto!

Prevaljski:

Novoletna bajka.

Lepa in velika je prevaljska fara. Visoko pod Uršljo goro sega, na Tolsti vrh in pod Strojno, preko Leš tja blizu Mežice. Šest cerkev ima in sedme pol na Brinjevi gori. Dvajset gostiln še in tudi kavarno.

Novoletno bajko prevaljske fare vam bom povedal; prav tako kakor povsod, kjer to noč prešerno nazdravljajo novemu letu; prav tako kakor povsod, kjer vstajajo to noč gospodarji in s po-božno grozo molijo angeljsko češčenje; prav tako kakor povsod, kjer begajo to noč nemirne duše in prihajajo k svojem, trkajo narahlo trikrat na okna: za spomin — in tavajo in ječijo po hiši in hlevu, po polju in gozdu, kjer so nek-daj domovali.

Prav tako je ta bajka kakor povsod, kjer se to noč zbirajo patroni podruž-nih v farni cerkvi in pišejo knjigo življenja ter beležijo tiste, ki se bodo v novem letu rodili in ki bodo — umrli.

Komaj se je zmračil Silvestrov večer, je stopil sv. Lenart z oltarja in se podal iz cerkve. Dolgo pot je imel do fare, dve uri gotovo, ker je pot s Plata prav slaba.

Zavil se je v plašč in stopil iz gozda, kjer skrito čepi cerkev, opasana z rjavo verigo. Šel je mimo Kajžra, grede še pogledal skozi okence v izbo, kjer je družina pravkar molila rožni venec, in se zadovoljno nasmehnil.

Dober čuvar so oče Kajžer za šentle-narško cerkev.

Mimo Predovnika in Daneva je hitel, mimo Najevnika po razgrapani poti skozi gozd na Papeža.

»Ali bosta že čakala onadva?« je pomislil na leška patrona. »Jaz ju ne bom.«

Po vsej poti ni srečal nikogar in pri-jetno mu je bilo pri srcu. »Kar je mo-jih na Platu, se zvečer doma držijo,« se je pohvalil.

lo sv. Janeza, kjer je ob 50 letnici svojega mašništva opravil sveto mašo. Od Pija IX. ni v tej cerkvi noben papež več bral svete maše.

Novi kardinali. Dne 16. decembra je papež Pij XI. v tajnem konzistoriju imenoval šest novih kardinalov, od katerih pripadajo trije italijanski narodnosti, in sicer nekdanji berlinski nuncij Pacelli, nadškof v Genovi in nadškof v Palermu, eden španski narodnosti (patriarh v Lisaboni), eden francoski (nadškof v Parizu) in eden irski (nadškof v Armaghu, ki ima naslov primas Irske).

Italijanski veliki fašistovski svet je uvedel novi ustavni načrt za fašistično stranko, ki je že obvezen za vse fašiste. Obenem je izšel poziv, naj vsi oni, ki ne morejo izpolnjevati ostrega reda fašistične stranke, podajo ostavko na članstvo tekom enega tedna. Ker so notrajni dogodki stranke v Italiji zakriti z gosto zaveso, zaenkrat še ni razumljivo, proti komu je naperjena nova odredba velikega fašistovskega sveta. Vse gleda z radovednostjo, v kateri meri in v katerih krogih se bodo pokorili pozivu za izstop iz stranke.

Skupni nastop držav Male antante. Države Male antante bodo nastopile na drugih vojnoodškodninskih posvetovanjih v Haagu skupno. Čehoslovaška in Jugoslavija bosta podprli odločno odpor Rumunije proti težnjam Madžarske, ki se skuša izogniti plačevanju po mirovnih pogodbah ji naloženih vojnih odškodnin. Francija bo tudi podpirala na drugi haški konferenci z vsemi silami rumunske zahteve.

Gospodarska Mala antanta. Konferenca za ustanovitev gospodarske Male antante se bo v smislu praških razgovorov rumunskega zunanjega ministra Minoresca vršila meseca januarja leta 1930. v Pragi. Izenačenje gospodarskih in agrarnih interesov članov Male antante se bo izvršilo v določitvi izvoza. Kot nadaljnji uspeh praških razgovorov namerava Mala antanta storiti skupen korak glede udeležbe na londonski mirovni konferenci.

Nemčija se je pogajala z ameriškimi bankami za večje posojilo. Pogajanja niso uspela. Nemška država je v veliki zadregi, ker njene obveznosti napram po vojni oškodovanim državam koncem decembra še niso krile. Nemška bančna družba bo dala državi kredit za 250 milijonov mark, ki bo poravnani s pozneje najetim zunanjim posojilom.

V Londonu se bode vršila pogajanja veseli glede razorožitve na morju. Ob tej priliki bo prišlo gotovo do nastopov med Francijo in Italijo. Francozi zahtevajo glede ital. vojne mornarice razmerje 7 : 4, ali 3 : 2. Francija nikakor ne bo Italiji dovoliti enakosti na morju, ker bi se sicer Italija popolnoma lahko oboroževala, ne da bi se Francija zmogla braniti. Francoska vlada bo imela v Londonu težko stališče. Radi omenjenega razmerja pomorske moči med Francozi in Italijani je nevarnost, da bo Francija na razorožitveni konferenci osamljena. Francija uveljavlja nam-

reč nasproti ameriško-angleški želji po resnem zmanjšanju oboroževanja na morju svoje potrebe po zavarovanju na morju, na drugi strani pa se bori proti italijanskim zahtevam.

Angleška zbornica je sprejela zakon o zavarovanju brezposelnih. Da bo ro-

dil novi zakon uspehe, mora ostati število brezposelnih pod 1.200.000.

Japonska je že posvarila Rusijo pred prodiranjem v Mandžuriji. Če bi Rusi prodiranja ne ustavili, bi bila Japonska prisiljena, da poseže z oboroženo silo v rusko-kitajski spor.

IZ NEDELJO

Rimske katakombe.

V prvih dneh meseca januarja 1578 se je raznesla po Rimu vest, da so odkrili nekaj čudnega. Nekaj delavcev je kopalo ob poti, ki se imenuje »Via salaria«. Zadeli so na ostanke zidovja in ugotovili, da vodijo globoko v tla skrbno izdolbeni hodniki, ki so bili kar pokriti z grškimi in latinskimi napisi. Odkritje je vzbudilo veliko pozornost. Polovico Rima je romalo ven, da bi si ogledali kraj, kjer so bili najdeni — ostanke prvega krščanstva. In naleteli so še na veliko več, kakor so pričakovali prvotno. Od enega hodnika, katerega so razkopali, se je odcepljalo zelo veliko stranskih hodnikov, ki so se raztegovali zelo na dolgo in tvorili celo mrežo podzemeljskih rovov.

Videti je bilo, da so vodile od zgorajnih hodnikov stopnice v globočino. — Pod prvimi podzemeljskim nadstropjem je bilo drugo, tretje, četrto in celo peto.

Kdo je ustvaril te ogromne podzemeljske prostore? Čemu so služili? — Cele množice učenjakov in radovednežev so se podale na delo in so prodirale s smrtno nevarnostjo vedno globlje ter globlje v hodnike, ki so se križali v vseh mogočih legah in globočinah. Kmalu je bilo dokazano, da gre pri najdbi za velilkanska podzemeljska pokopališča. V stenah hodnikov so bile — udolbine, od katerih so bile nekatere zaprte s kamenitimi ploščami, druge odprte in prazne. Jasno je bilo, da so bili ostanke trupel, ki so bila shranjena v dolbinah v prejšnjih časih enkrat prenešeni nekam drugam. Na nekaterih mestih so bili ozki hodniki (0,80 do 1,80 m) znatno razširjeni in ostanke slikarjev, razvaline oltarjev in svetih podob so kazale, da so opravljali tukaj prvi kristjani svoje daritve.

Medtem so zopet drugi učenjaki brskali po zgodovinskih knjigah in sestavili celo zgodovino katakomb, kakor so imenovali te podzemeljske prostore. Nekaj teh pokopališč je bilo izkopanih v dobi apostolov. Tekom preganjanj prvih kristjanov je zrasla iz ene katakombe druga itd.

Danes je odkritih v okolici Rima več nego 50 katakomb. Ako bi hodnike katakomb položili enega za drugim, bi nastala dolžina od 80 do 100 km.

Leta 313, ko je proglasil cesar Konstantin krščanstvo kot pristo, so postala podzemeljska pokopališča nepotrebna.

Katakombe so uporabljali vedno bolj redkoma, ko je popolnoma prenehalo z zavzetjem Rima po Alarihu (410) podzemeljsko pokopavanje. Obiskovali so te svete prostore le še tu in tam; moli-

li so na grobovih mučencev; vršile so se še svete daritve ob praznikih tamkaj pokopanih svetih žrtev krščanstva; sveti prostori so pa propadali vedno bolj in bolj. Slednjič so pustili nekateri papeži na stotine in tisoče ostankov dvigniti iz globočin in jih prenesti v cerkve. — S prenešenjem ostankov so prenehali obiski katakomb, največ so jih zasuli in v osmem stoletju nanje popolnoma pozabili.

Zopet odkrite katakombe je raziskovala cela vrsta učenjakov. Najbolj znamenita sta bila Bosio, ki je dobil ime: Kolomb podzemeljskega Rima in De Rossi. Najdeni napisi, slike in svete posode so bile najsigurnejše pričje o veri prvih kristjanov.

V katakombah so naleteli na podobe in slike, ki se nanašajo na zakrament sv. krsta in presv. Rešnjega Telesa kakor: miza s kruhom ter ribami, ob kateri sedi 7 mož, ki stegujejo roke po kruhu ter ribah; 8 jerbasov s kruhi stoji pred mizo na tleh. Miza na treh nogah s kruhom ter ribo. Mož v ohlapni duhovniški obleki stoji in drži roke v blagoslov nad darovi. Na drugi strani mize oseba, ki moli s sklenjenimi rokami. Riba, ki plava na vodi in nese na hrbtu korbico s kruhom.

Veliko slik predstavlja dogodke iz sv. pisma: mož z dolgo brado drži položenega dečka na kamenitem oltarju in drži v roki nož, da bi ga zabodel. — Lazar, zaviti v prte, stoječ ob vratih groba; pred njim Kristus, kazoč s palico na njega. — Jezus do kolen v vodi; Janez zliiva nanj vodo iz posode, Marija z Detetom v naročju; dva lepo oblečena moža prinašata darila. Pastir z jagnjetom okoli vratu. Zopet druge slike predstavljajo prvi greh; Noeta, trplina Joba, Mojzesa, predajo ključev sv. Petru, Jezusov slovesen vohod v Jeruzalem, Kristus pred Pilatom, kako Peter zataji Gospoda itd.

Lahko bi še napisali cele knjižnice o napisih in podobah katakomb. Vse iz katakomb je jasen in neovrgljiv dokaz, da je bila vera prvih krestjanov ista, katero nam oznanja danes sv. Cerkev.

*

Iz Vatikanskega mesta. Dne 16. decembra je bil tako imenovani tajni konzistorij. Sveti oče je imel nagovor, v katerem je govoril o najvažnejših dogodkih preteklega leta. Povdaril je posebno, da je eno izmed največjih dejstev lateranska pogodba, s katero je papež zopet dobil svojo samostojnost. Izrekel je tudi svoje zadovoljstvo, da se je ob njegovem zlatomašniškem jubileju — zbralo v Rimu ogromno število vernikov iz vsega katoliškega sveta, ki so mu izrazili svojo vdanost kot poglavarju katoliške Cerkve. Pri tem konzistoriju je bilo imenovanih šest novih kardinalov, med njimi papeški nuncij v Berlinu Pacelli, o katerem se govori da po-